

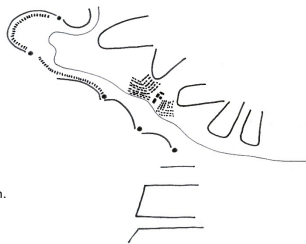
LOCUS prostorske informacijske rešitve d.o.o.
Ljubljanska cesta 76 | 1230 Domžale

LOCUS

11. dan Alpske konvencije in Svetovni dan tal

Načrtovanje prostorskega razvoja in vloga tal

Nuša Britovšek, univ. dipl. inž. kraj. arh.
Ljubljana, 4. december 2020

LOCUS

Kaj je prostorsko načrtovanje

ZUreP-2 - Načela

- **načelo trajnostnega prostorskega razvoja**
- načelo identitete prostora
- načelo usmerjanja poselitve
- **načelo usklajevanja interesov**
- načelo strokovnosti
- načelo sodelovanja javnosti
- načelo ekonomičnosti postopka

Kaj je prostorsko načrtovanje

ZUreP-2 – Cilji urejanja prostora

- **varujejo prostor kot omejeno naravno dobrino;**
 - zagotavlja priprava in izvajanje prostorskih aktov;
- **omogočajo kakovostne življenjske razmere in zdravo življenjsko okolje;**
 - omogoča ustrezen in univerzalen dostop do družbene in gospodarske javne infrastrukture;
 - omogoča policentrični sistem razvoja naselij;
 - omogoča urbani razvoj mest in širših mestnih območij;
 - ustvarjajo in ohranjajo prepoznavne značilnosti v prostoru;
 - ustvarja in varuje pestrost, prepoznavnost in kakovost krajine;
- **prostorsko usklajene in dopolnjujoče razmestitve različnih dejavnosti;**
- **zagotavlja racionalno rabo, ohranjajo prostorske zmogljivosti za sedanje in prihodnje generacije;**
 - prispeva h krepitvi in varovanju zdravja ljudi;
- **prispeva k varstvu okolja, ohranjanju narave, varovanju kulturne dediščine, varovanju kmetijskih zemljišč ter drugih kakovosti prostora;**
 - prispeva k prilagajanju na podnebne spremembe;
 - ustvarjajo razmere za zmanjševanje in preprečevanje naravnih ali drugih nesreč;
 - prispeva k obrambi države.

Tla skozi oči prostorskega načrtovalca

- so **neobnovljiv naravni vir,**
- zagotavljajo okoljske, ekonomske in družbene funkcije,
- so **življenjski prostor,** osnova za vrsto človekovih dejavnosti in temelj za **oskrbo s hrano, biomaso in surovinami,**
- kakovostna in zdrava tla zagotavljajo **stabilne ekosisteme**
- Zagotavljajo **ekosistemske storitve**
 - kakovosten življenjski prostor
 - kakovostna kmetijska zemljišča
 - zadrževanja in filtriranja vode
 - zdravje ljudi in živali
 - biotsko raznovrstnost
 - vezave atmosferskega ogljika in TGP, kroženja organske snovi
 - zadrževanje, filtracijo in nevtralizacijo onesnaževal
 - ...

LOCUS

Ogrožajoči dejavniki v Sloveniji

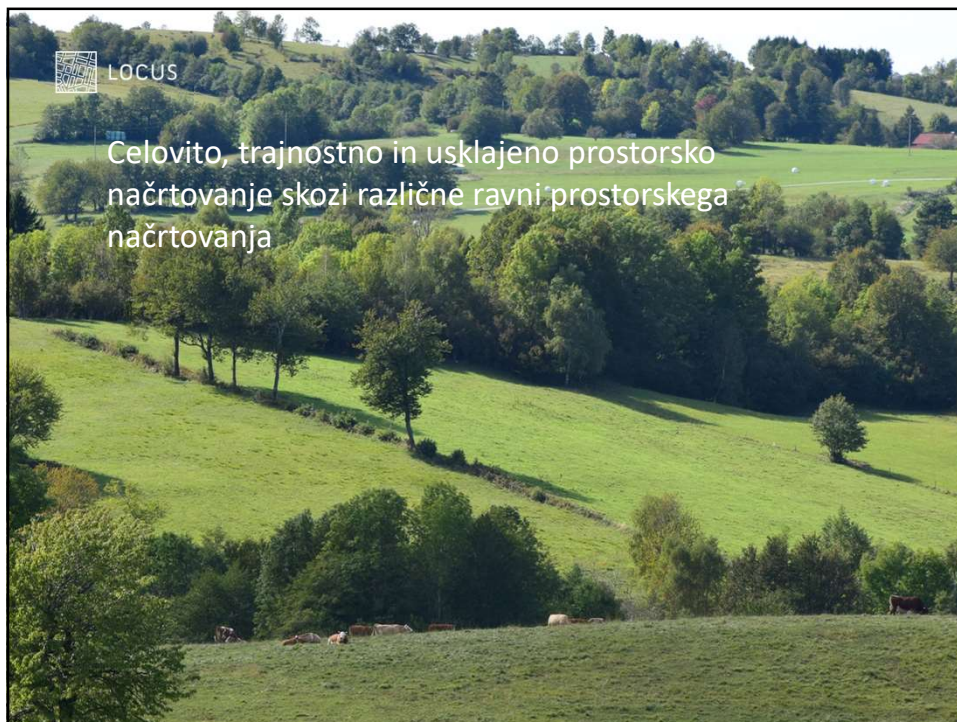
- Pozidava in prekrivanje tal z nepropustnimi materiali;
- Vodna ali vetrna erozija;
- Onesnaženje tal iz industrije, prometa in kmetijstva;
- Utrjevanje oziroma zbijanje tal;
- Izguba organske snovi v tleh.

Posegi v prostor so trajni. Netrajnostno, nepremišljeno in neusklajeno umeščanje dejavnosti in njihovih posegov povzroči trajno izgubo tal.

LOCUS

Celovito, trajnostno in usklajeno prostorsko
načrtovanje skozi različne ravni prostorskega
načrtovanja

LOCUS

Celovito prostorsko načrtovanje

Ključno vlogo pri ohranjanju kakovostnih tal ima celovit pristop v procesu prostorskega načrtovanja na vseh ravneh, ki tla upošteva kot omejeni naravni vir in temelj zagotavljanja ključnih ekosistemskih storitev.

Različne ravni prostorskega načrtovanja

- Strokovne podlage in strategije razvoja
- Občinski prostorski načrti (strateški in izvedbeni del)
- Občinski podrobni prostorski načrti
- Upravljavski načrti
- ...

Načrtovanje prostorskega razvoja in s tem povezano vlogo tal, **v prostorskih aktih**, udeležamo predvsem skozi določitev **namenske rabe prostora (NRP)** in **prostorsko izvedbene pogoje (PIP)**.

LOCUS

Strateške strokovne podlage in
strategije razvoja (strateški del OPN)

Koncept in principi urejanja

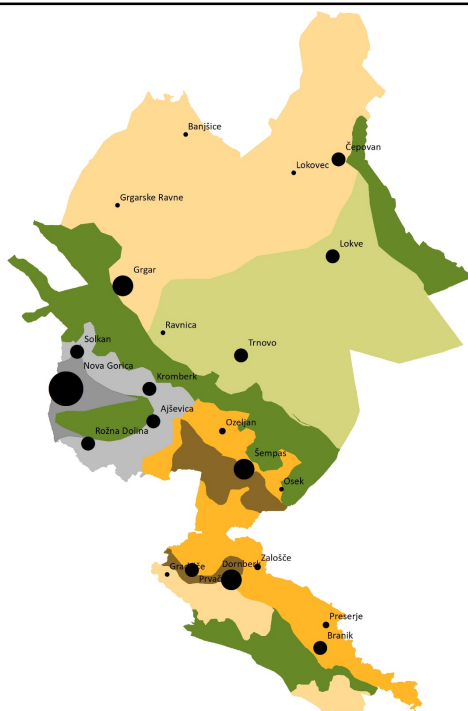
Zveznost ključnih sistemov obale, gozdov in kmetijskih površin

- **Zeleni pas, vsaj 100 metrski obalni pas** nepozidan, povezan, dostopen in prehoden
- **Morski pas** izboljšanje ekoloških in funkcionalnih povezav med morjem in obalo
- **Obstoječe gozdne površine** ohraniti, deloma celo povečati (povezana ekološka mreža)
- **Ekstenzivne kmetijske površine** varovati pred nadaljnjo fragmentacijo zaradi poselitve in umeščanja infrastrukturnih koridorjev
- **Območja intenzivnega kmetijstva** (v obstoječem obsegu), **poselitve** (z izjemo naselja, Luke, Valdoltre v obstoječem obsegu ali se zmanjšujejo), **obala** (naravno stanje, urejeni deli le na območjih programskih točk), **naravne in kulturne kakovosti**

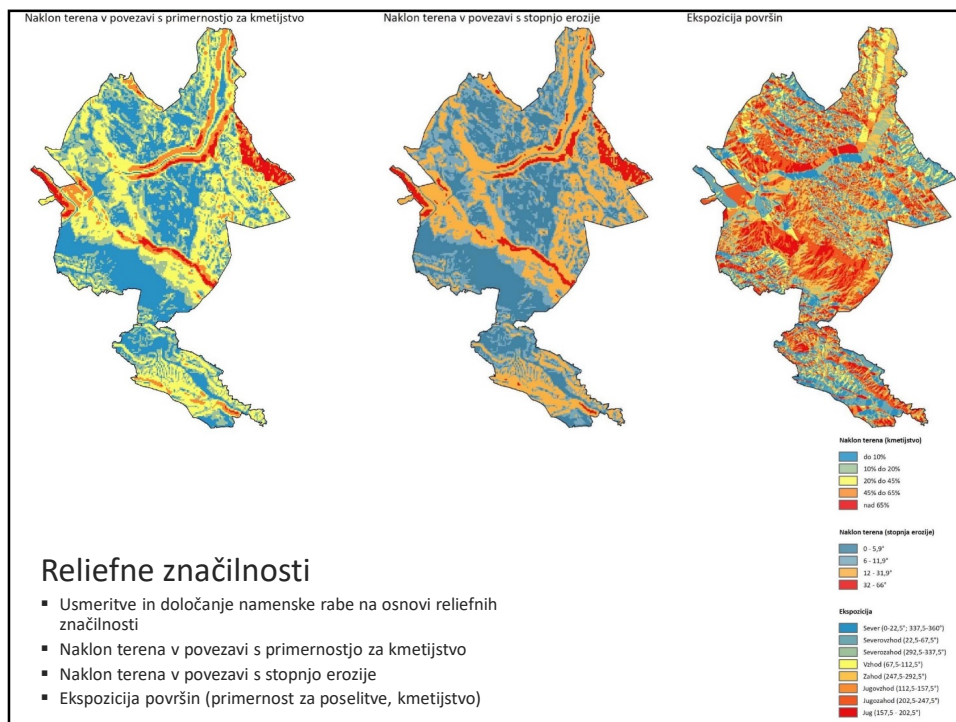
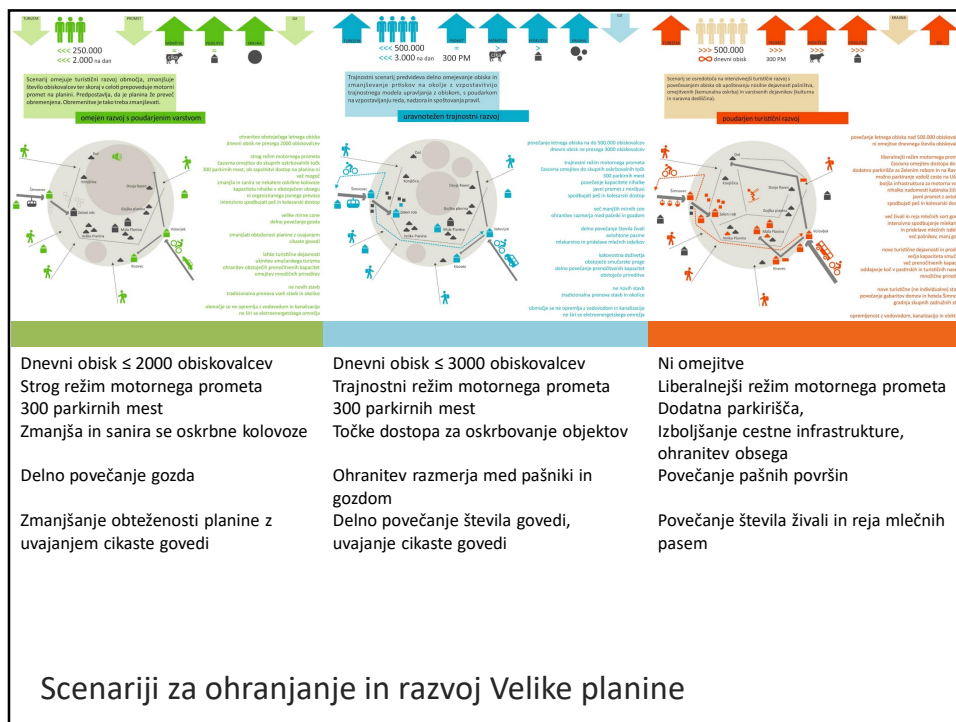

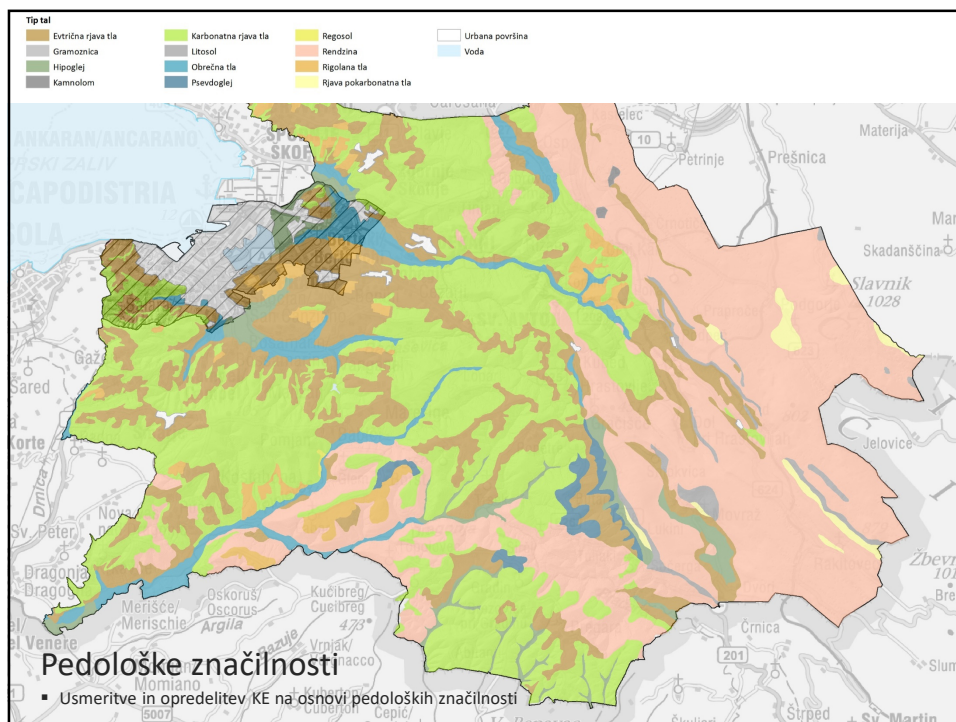
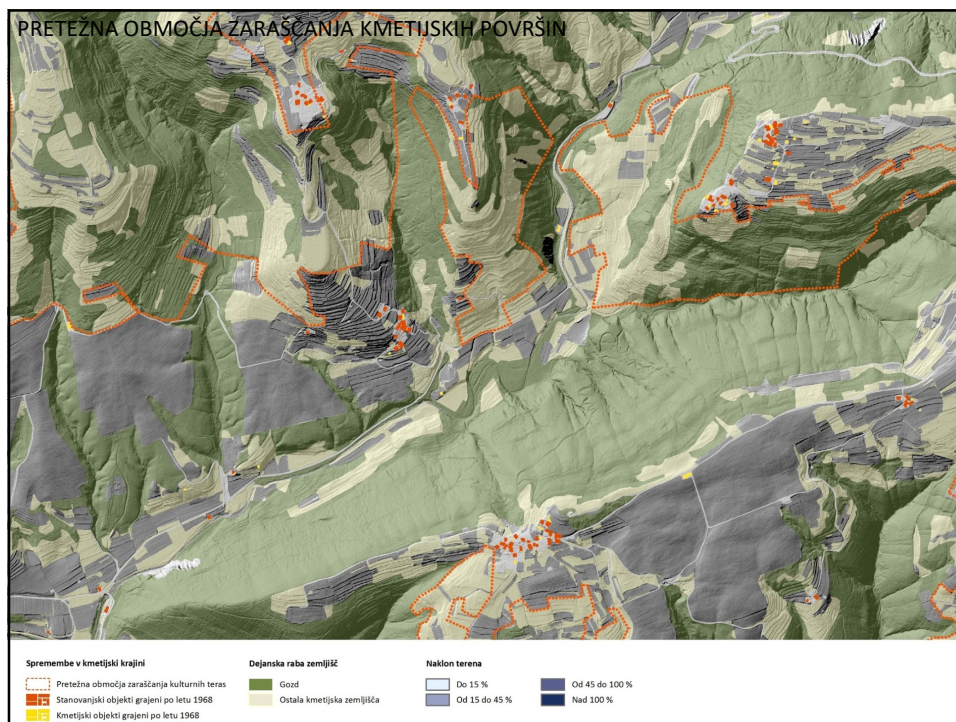
Razvojno varstveni koncept

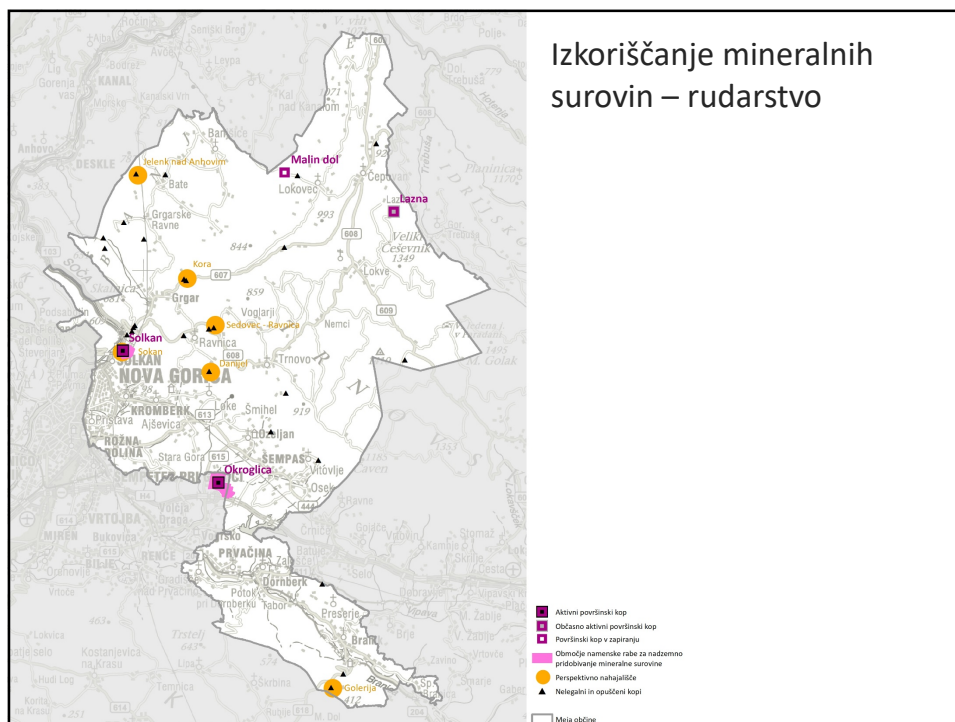
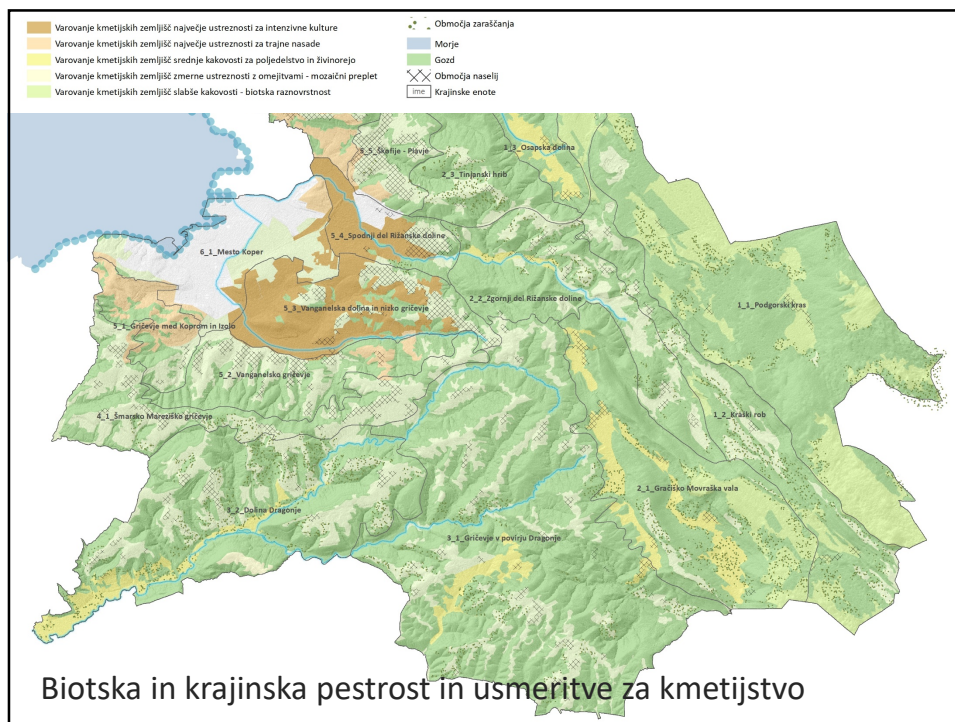
- **Območja za razvoj intenzivnega kmetijstva** (največja ustreznost, intenzivnejše kulture, biotska pestrost)
- **Območja ohranjanja kulturne krajine z značilnim mozaičnim prepletom in intenzivnejšo poselitvijo** (robovi naselij, zlivanje, fragmentacija kmetijskih zemljišč, RG ipd.)
- **Območja ohranjanja kulturne krajine z značilnim mozaičnim prepletom** (ohranja razmerje med avtohtono razpršeno poselitvijo, ekstenzivnimi kmetijskimi površinami in gozdom, trajnostni turizem).
- **Območje ohranjanja pretežno gozdne krajine** (redka avtohtona poselitev, zaselki, celki oz. krpe, lesno proizvodna funkcija, naravne kakovosti, ekstenzivno kmetijstvo, turizem)
- **Območja poudarjenega varstva naravnih kakovosti** (trajnostni, naravoslovni in športni turizem, naravne kakovosti, biotska pestrost, ozaveščanje ipd.)

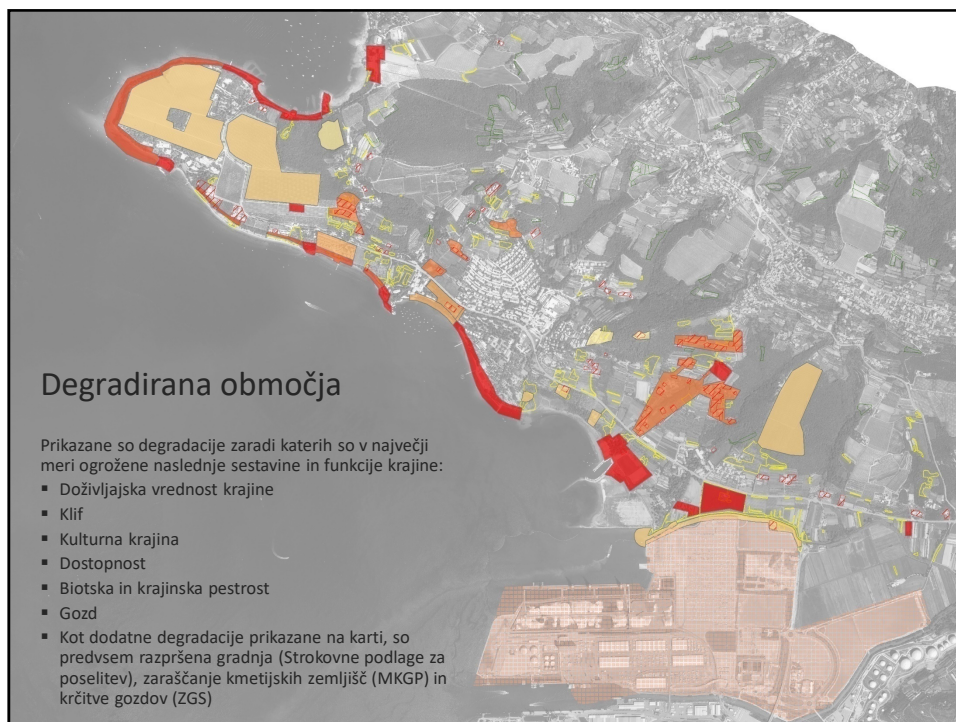

- Naselje
- Območje za razvoj intenzivnega kmetijstva
- Območje ohranjanja kulturne krajine z značilnim mozaičnim prepletom in intenzivnejšo poselitvijo
- Območje ohranjanja kulturne krajine z značilnim mozaičnim prepletom
- Območje ohranjanja pretežno gozdne krajine
- Območje poudarjenega varstva naravnih kakovosti
- Srednje urbano območje
- Urbano območje

LOCUS

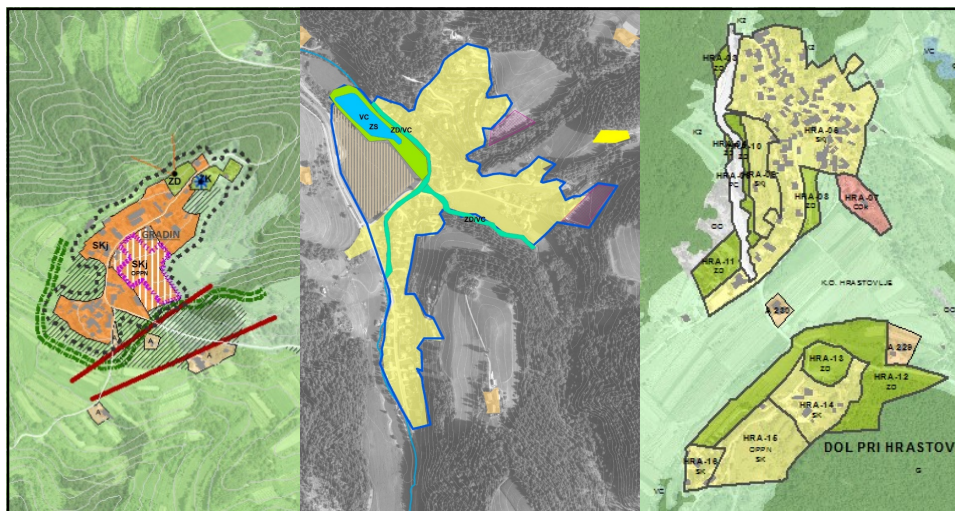
Splošni prostorski izvedbeni pogoji

- glede namembnosti in vrste posegov v prostor
- glede lege objektov
- glede oblikovanja
- glede pogojev in meril za parcelacijo
- glede priključevanja objektov na GJI in grajeno javno dobro
- glede ohranjanja narave, varstva kulturne dediščine, okolja in naravnih dobrin ter varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (pogoji vezani na varstvo tal)
- glede varovanja zdravja

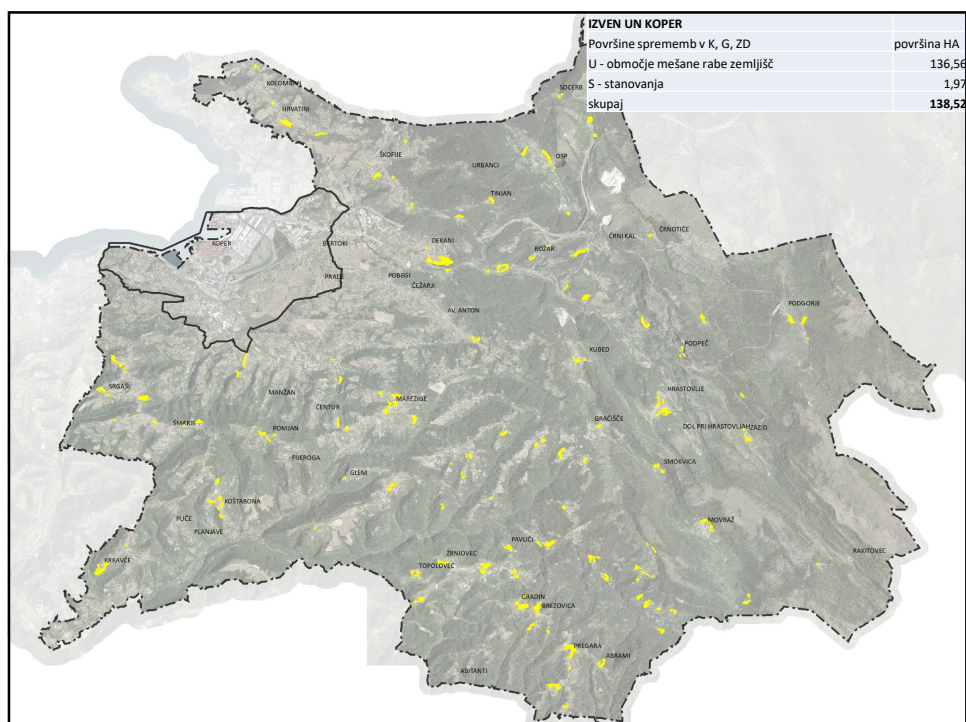
LOCUS

Namenska raba prostora in podrobni PIP

Izvezem stavbnih zemljišč oz. zemljišč za gradnjo stavb

- Vračanje nepozidanih stavbnih zemljišč v primarno rabo
- Sprememba NRP iz rabe namenjene gradnji stavb v zelene površine – ZD (robovi naselij, vodotoki)
- Notranji razvoj, prenova stavbnega fonda ipd.

Podrobni PIP po namenski rabi

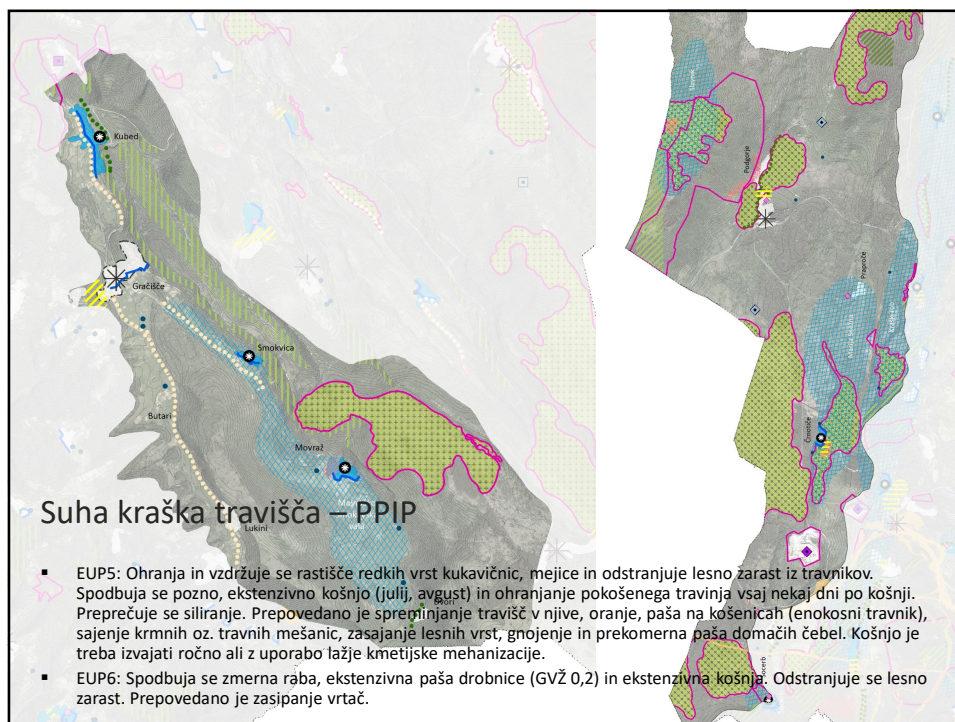
NRP: Kmetijska zemljišča (K1, K2) in gozdna zemljišča (G):

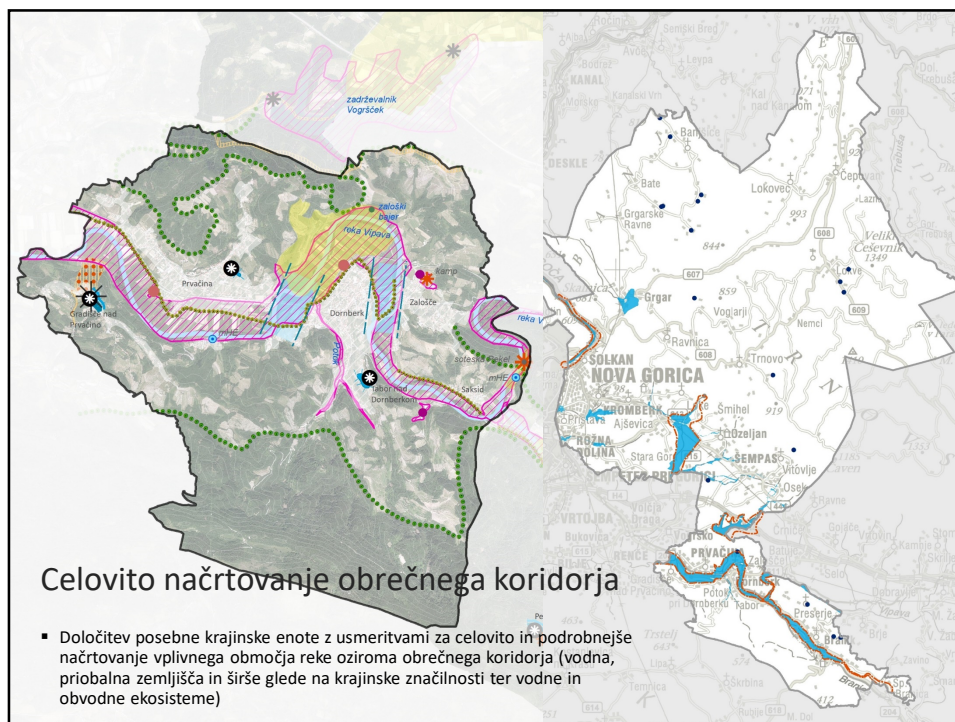
- Agrarne operacije je treba izvajati ob upoštevanju usmeritev za ohranjanje narave, kulturne dediščine, območij prepoznavnosti; zagotoviti je treba ohranitev in umeščanje členitvenih vegetacijskih prvin in mikroreliefnih značilnosti.
- Dopustni objekti, gradnje in druga dela ne smejo bistveno prizadeti obdelovanja kmetijskih zemljišč. Poškodbe je treba sanirati in zemljišča rekultivirati.
- V večjih monokulturnih nasadih se 6 % površine nameni členitvenim krajinskim prvinam.
- Spodbuja se ekstenzivno kmetijstvo in naravi prijazne oblike pridelave ter mozaični preplet kultur. Spodbuja se ohranjanje in obnova pašnikov, travišč in ekstenzivnih sadovnjakov. Preprečuje se zaraščanje kmetijskih zemljišč. Omejuje se uporabo fitofarmacevtskih sredstev, naravnih in umetnih gnojil ter pravilno uporabo in razprševanje le teh.
- Pri posegih v kmetijska zemljišča je treba v največji možni meri očuvati terasasto oblikovano konfiguracijo terena. Posegi, ki bi zahtevali rušenje in odstranjevanje teras, so možni le v izjemno utemeljenih primerih na tistih terenih, kjer naklon zemljišč ne bo povzročil erozije plodnih površin,
- Na strmih pobočjih (nad 37 %) in opuščeni terasni površini na severnih pobočjih in predvsem hudourniških in erozijskih območjih se območja prepustijo zaraščanju z gozdom, krčitev gozdov na teh območjih je praviloma prepovedana.

LOCUS

Enota urejanja prostora in posebni prostorski izvedbeni pogoji – PPIP

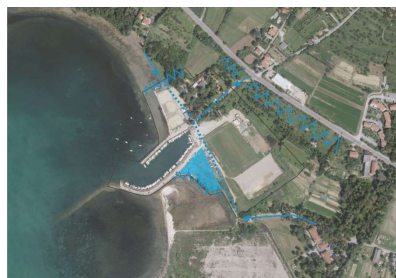

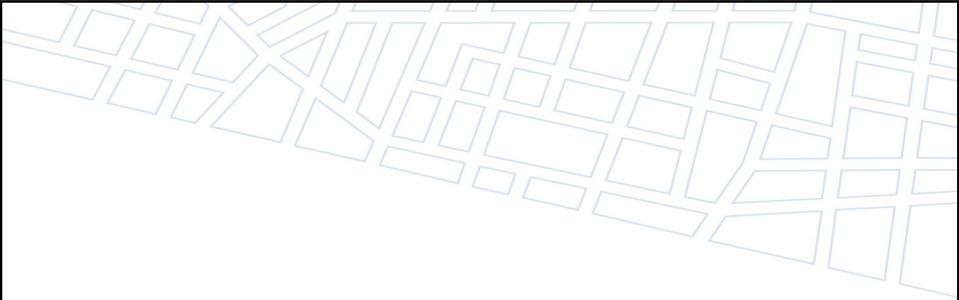
LOCUS

Urejevalne enote

Primer obdelave za enoti Klif Debeli rtič in Katarina

- Kmetijstvo in turizem podrejena naravnim kakovostim
- **Razširitev pasu drevesen vegetacije**
- **Naravno stanje obalne poti, brez novih dostopov**
- Obstoječa peš pot po vrhu klifa se ohrani, nadgradi in izboljša povezanost s preostalimi območji
- Umestitev razgledne točke
- Sanacija in prenova v skladu s krajinsko arhitekturno zasnovo (javni natečaj) za šport in rekreacijo
- Posebna pozornost robnim območjem
- **Ohranitev pasu kmetijskih zemljišč vzdož Jadranske**
- Parkirišče znotraj območja
- Kakovostne peš in kolesarske povezave
- Umeščanje novih grajenih dominant ni dopustno

Hvala za pozornost

LOCUS

LOCUS prostorske informacijske rešitve d.o.o.
Ljubljanska cesta 76 | 1230 Domžale